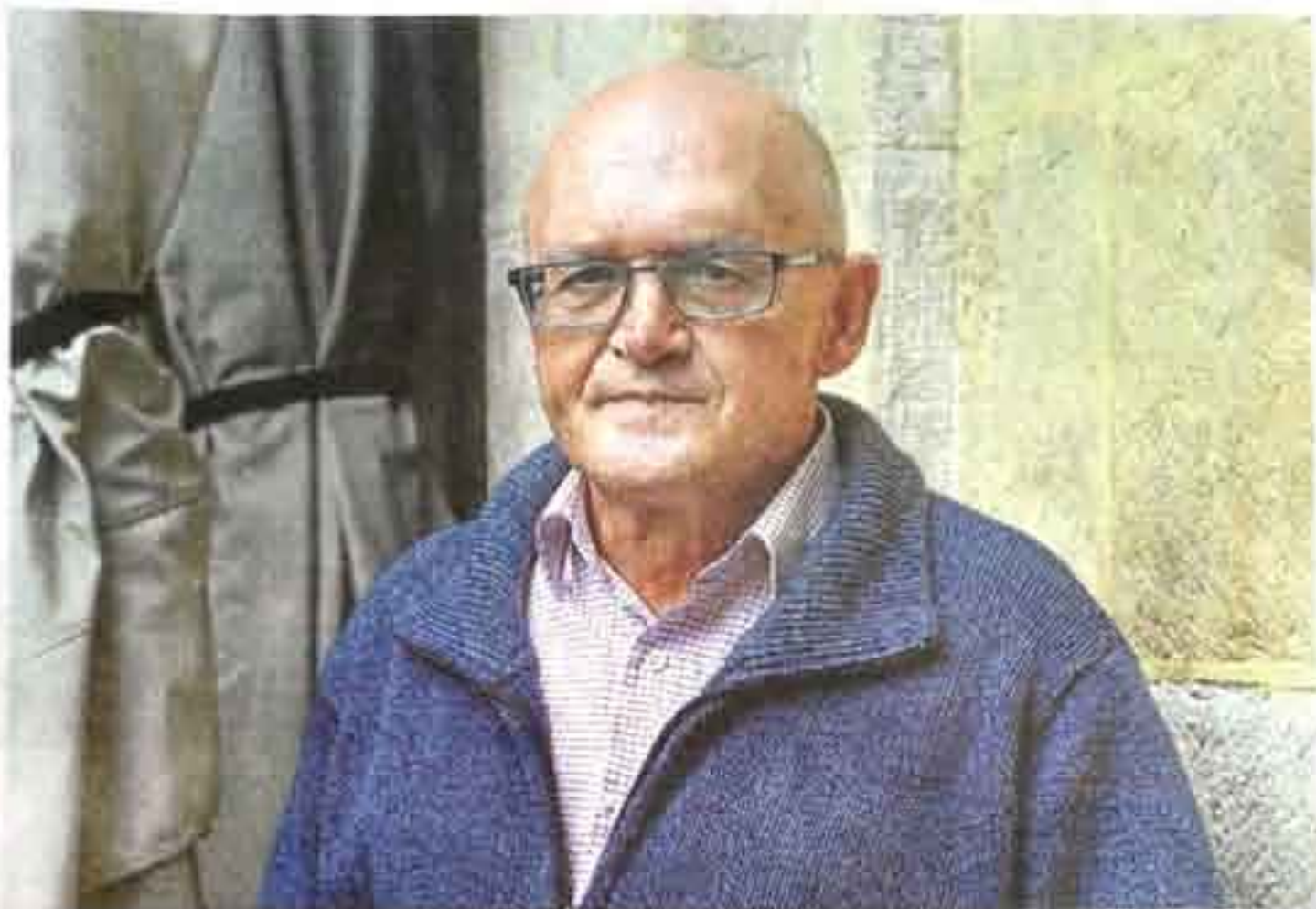

ELKARRIZKETA

IRATZ URRUTIA

Urrutia Capeau idazleak munduko erlijio ugari ikertu ditu. ■ JUANTXO LUSA

«Idazlearen eginkizuna da arazoa zuzen planteatzea, ez hura konpontzea»

Jose Enrike Urrutia Capeau. Idazlea. 'Pelegrinak' argitaratu du, munduko erlijioen gaineko hogei narrazioz osatutako liburua

na osoa inaharrez eta bere egiteaz. Beste guztia fikzioa da. Batzuetan dena da asmatua, 'Arminen Saindutea' edo 'Eragut itzazu' delakoetan bezala.

Infernua

«Narrazio guztiak iragan urrun batean kokatu dituzu. Harrezkero, aipatzen dituzun erlijioen ezaugarri nagusiek bere horretan iraun dutela esango zenuke?»

«Aldaketarik jasaten ez duten ez da gauza iraunkorria, idatzi zuen Ovidiok. Batzuetan moldatu egin dira, esaterako, telebistatik entzun mezak ohikoak bezainbeste bali duela erabakitzean. Baina sakoneko dogma ez zen alda-

tuko, bestela iduri luke beste erlijio bat dela. Halatan, harritu egin nintzen lurretako apa-
zari honakoa entzutean: «Si-
netzi, neba-arrebok, ez dago
infernurik». Hori bai aldake-
ta! Eta deabua? Erretiroa har-
tuta?»

«Zein da, gaur egun, erlijio-
aren garrantzia munduan?»

«Ez dakit Europan edo Estatu
Batuetan zer gertatzen den,
baina Kuban [idazlea bertan
bizi da aspaldidanik], errepu-
blika sozialista izanagatik ere
(beraz, guztiz laikoa), erlijio
kutsua duten kontzeptuak
ezin ekidin: Jose Marti 'apo-
stolua' da, gertietan hildako
iraultzaileak 'martiriak', ka-
pitalismoaren infernua' aipa-

tzen dute... Halaber, 'Ebanje-
listak', 'Metodistak', 'Jehova-
ren lekukoak' eta beste, uhar-
te osoan hedatu dira, Afrika-
tik heldu 'yoruba' erlijioari
lehiaitu gabe, beraz delatik
arruntena eta usuena. Ez da,
beraz, txantxetako kontua er-
lijioa.

«Ipuinetako gertaerak ikus-

«Nik hizkuntza nahi dudana eran maneiatzeko idazten dut, hori da nire atsegina»

pegi nahiko objektibo bate-
tik kontatuta daude. Irakur-
leen esku utzi nahi izan dugu
interpretazioa?»

«Idazlearen eginkizuna ata-
zoa zuzen planteatzea da, ez
hura konpontzea edo hartar-
ko formulak asmatzea. Bizirik
eta historiak aurrera segituko
dute, baina egiazko munduan.
Gehienetan idazle-poetak ez
dira izan politikari onak; go-
gatu Louis XVIIIak Chateau-
briad i esan ziona: «Poetek ez
dute ezertarako balio». Ni saia-
tu egiten naiz historiak era ob-
jektiboan kontatzen, soilki
gertakizunen lekukoak bainin-
tzen.

«Zure begirada ironikoa iga-
ri uste izan dut pasarte asko-

tan. Hala da?»

«Bai, nahi gabe ere, horrega-
tik utzi nion istorio gehiago
idazteari, komikotasunera le-
ratzen ari nintzela ohartuta.
Badaude hiruzpalau istorio
elkarren ondoan idatzi nitue-
nik, horregatik izan daitezke-
nak.

«Kontakizunetan bortizke-
ria, odola eta bidegabekeria
dira nagusi. Erlijioaren alder-
di iluna erakutsi nahi izan
duzu?»

«Lehenago aipatu bezala, li-
burua ez da hekhi-moretik har-
tarako erabakitik, ezta hehbu-
ru beharretik ere, baizik eta
istorioak pilaturaz joateak. Egia
da bururatu egin zaitkidan
gaiek erlijioaren alde ilunak
erakusten dituztela. Guztia-
rekin ere, dibertigarri zi-
tezkeen batzuk tintontzian
geratu dira, adibidez, Lichten-
berg-ek aipatzen duen hona-
koa: Akiranako monasterio
batean ostia sagatuta bat jan
zuelako santu izendari zuten
saguarena.

Idazle bakana

«Liburuaren aurkezpen eki-
taldian, Jose Angel Frigara
editoreak esan zuen ez da
goela euskal letratan zeuk
bezala idazten duenik. Ho-
rretaz kontziente zara?»

«Bai, erabiltzen dudana euska-
ren harira, batez ere. Nik, or-
dea, ez dut uste urrutit dago-
nik, esateniko, 'Herria' aldizka-
riko euskaratik. Galdere da es-
bata nola bestea, zergatik har-
tzen diren «martetarren mini-
tzairatzak».

«Nola definituko zenuke zure
estiloa?»

«Lehenagoko barmokemoa baz-
ter utzirik, orain hitz apurre-
tan ahalik eta gehien esaten
ahalegintzen naiz, eta argi izan-
ten ere bai, guztiz ere sinta-
xiaz dudala arduraz, esaldiak
isuri batean bezala jario behar
direlatik, ez aitzakia kolpeka.

«Idazleaz gain margolaria ere
bazarenez, zure obrak ilus-
tratu ohi dituzu, eta lan be-
rri hau ez da salbuespena.
Zure ustez, zer ekarpen egi-
ten diete irudiek testuari?»

«Etxean 'El Quijote' geneukan
oso argitarmidi politetan, Doré-
ren grabatuez jantzia. Ma-
razkiok txiki-txikitatik bolu-
tu didate gogo. Agian haur-
ezugarria izan daiteke, baina
nire ustez irudiekin diren li-
buruak politagoak dira. Jün-
gerrek, ordea, arriskuak di-
rela dio, irakurlearen irudime-
nari etagiten diotelako. Han-
dik, ez naiz saiatzen ipuina
«ilustratzen», baina idaztetako-
rekin harremanen bat eduki
dezakeen zerbait marrazten.
Amindua gisa. Neure aldetik,
lagunak marrazteko aitzakia
ere bada, beraz gogoratzen
naizelako seinale.